

KOULUKULJETUSOPAS

Halsuan yhtenäiskoulu

JOHDANTO

Tässä koulukuljetusoppaassa esitellään periaatteet, joiden mukaan oppilaalle myönnetään lakisääteinen maksuton koulukuljetus, kerrotaan kuljetusten järjestämisestä käytännössä sekä annetaan ohjeita kuljetusten aikaiseen käyttäytymiseen ja poikkeavien tilanteiden varalle.

Kunta järjestää oppilaalle maksuttoman koulukuljetuksen esi- ja perusopetukseen vahvistettujen kuljetusrajojen puitteissa.

Koulukuljetusta ei välttämättä järjestetä koko matkalle, vaan oppilaan tulee varautua siihen, että hän kulkee osan koulumatkasta itse.

Koulukuljetukset järjestetään hyödyntäen olemassa olevan julkisen liikenteen vuoroja ja lisäksi kunta kilpailuttaa tarvittavat lisäkuljetukset. Kyydissä voi koululaisten lisäksi kulkea myös muita kuntalaisia.

Perusopetuslaki

6 §

Oppilaan koulupaikan määräytyminen

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaiikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita. ([23.12.1999/1288](#))

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämispaiikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu päivähoitopaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämispaiikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syyistä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämispaiikkaa. ([23.12.1999/1288](#))

Lasta ei ilman huoltajan suostumusta saa osoittaa opetukseen, jossa 31 §:n 3 momentin nojalla peritään oppilaalta maksuja, eikä opetukseen, jossa kunnan päätöksen tai opetuksen järjestämisluvan perusteella noudatetaan erityistä maailmankatsomuksellista tai kasvatusopillista järjestelmää.

Perusopetuslaki

32 §

Koulumatkat

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. ([19.12.2003/1139](#))

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. ([24.6.2010/642](#))

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaiikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään lasten päivähoitoon lasten päivähoidosta annetun lain 11 c §:ssä tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista päivähoito- ja esiopetuspaikan välillä. ([8.4.2011/324](#))

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

KOULUKULJETUSOIKEUS

Kunta selvittää oppilaiden koulumatkan, joten erillistä hakemusta koulukuljetukseen pääsyyn ei tarvita, mikäli koulumatkan pituus ylittää Halsualla vahvistetut koulumatkarajat. Halsualla noudatetaan sivistyslautakunnan vahvistamia lakisääteistä alempia kilometrirajoja. Koulukuljetus lähtee suunnitellun reitin varrelta, jolloin oppilas voi joutua kulkemaan osan matkasta omatoimisesti.

Kilometrirajat Halsualla:

Koulukuljetuksen saa 0-2 luokan oppilas, kun koulumatka on vähintään kolme (3) kilometriä tai 3-9 luokan oppilas, kun koulumatka on vähintään viisi (5) kilometriä.

POIKKEUKSELLISTEN KOULUKULJETUSTEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Koulumatkan vaarallisuus (erillisestä hakemuksesta)

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta on todettu liian vaaralliseksi, kunta järjestää kuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle tai korvaa huoltajalle koulumatkakustannuksia saattoavustuksen muodossa oppilaan kuljettamisesta. Huoltajan velvollisuutena on toimittaa asiantuntijan lausunto koulutoimeen.

Koulumatkan turvallisuuden arviointiperusteina käytetään yleisten teiden osalta KOULULIITU-ohjelmalla tuotettuja teiden vaarallisuusindeksilukuja. Menetelmä on kehitetty liikenne- ja viestintäministeriön, tiehallinnon, kuntien ja konsultin yhteistyönä ja se on yleisesti käytössä. Arvioinnissa tarkastellaan monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita, mutta suurimman painoarvon arvioinnissa saavat teiden liikennemäärät ja nopeusrajoitukset.

Esimerkiksi valaistuksen puuttuminen ei yksinään tee tiestä vaarallista.

Tien vaarallisuudesta voi myös poliisi antaa lausunnon. Arviointeja ja suosituksia käytetään asiantuntija-apuna päätöstä tehtäessä, ne eivät kuitenkaan velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen.

Lisäksi todettu tien vaarallisuus ei välttämättä ole koko lukuvuoden kestoinen.

Koulumatkan rasittavuus tai vaikeus (erillisestä hakemuksesta)

Kuljetuksen järjestäminen koulumatkan rasittavuuden tai vaikeuden perusteella edellyttää aina asiantuntijan lausuntoa. Lausunnon voi antaa lääkäri, psykologi tai muu asiantuntija tapauksesta riippuen. Lausunnot on ilmentävä kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi se, millä kulkumuodolla asiantuntija suosittelee kuljetuksen tapahtuvan. Lausunnot on myös ilmentävä selkeästi, mille ajanjaksolle asiantuntija suosittelee koulukuljetuksen järjestämistä.

Kuljetusta koulumatkan rasittavuuden perusteella haetaan tapauskohtaisesti jokaiselle lukuvuodelle erikseen tai yhdellä kertaa useammaksi lukuvuodeksi. Päätöksen kuljetuksesta tekee sivistysjohtaja.

Ensisijainen kotiosoite

Kuljetukset järjestetään vain lapsen ensisijaisen kodin ja lähimmän esiopetuspaikan tai lähikoulun väliselle matkalle. Lapsen asuessa kahden eri huoltajan luona, kunta on velvollinen järjestämään lapsen koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn vakinaiseen asuinpaikkaan (KHO 2006:10). Kesken lukuvuoden asuinpaikkaa vaihtavalle oppilaalle ei myönnetä koulukuljetusta muualle kuin lähikouluun.

Tapaturmat

Tapaturmissa oppilaalle järjestetään lääkärintodistuksen perusteella koulukuljetus tai myönnetään kuljetusavustusta esim. huoltajalle.

KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISPERIAATTEET

Kuljetusten järjestäminen

Koulukuljetuksissa käytetään ensisijaisesti olemassa olevien julkisen liikenteen vuoroja. Muita kuljetusmuotoja (tilauslinja-, paikallis- ja palveluliikenne sekä taksiliikenne) käytetään täydentämään julkisen liikenteen yhteyksiä tai erityistapauksissa esim. terveydellisten syiden niin vaatiessa.

Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useampia kuljetusmuotoja yhdensuuntaiseen matkaansa.

Aikatauluista johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta aamulla ja/tai iltapäivällä. Lain mukaan oppilaan koulumatka odotusaikoinen voi kestää enintään 2½ tuntia päivässä tai jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia (24.6.2010/642).

Kuljetusreitit ja aikataulut

Kuljetuksia ei järjestetä yleisopetuksen oppilaalle ”ovelta ovelle”-kuljetuksina. Kyytiin nousemispaikkojen periaatteet määrittelee koulutoimisto yhteistyössä kuljetuksia hoitavien autoilijoiden kanssa siten, että ne ovat turvalliset ja tarkoituksenmukaiset. Oppilaan omatoimisesti kulkema matka kyytiin nousemispaikalle voi olla enintään koulukuljetusoikeuteen oikeuttavien kilometrirajojen mukainen.

Oppilaan tulee olla kuljetuspisteessä hyvissä ajoin ennen ilmoitettua kuljetusaikaa. Koulukuljetuksen ei tarvitse jäädä odottamaan myöhässä olevaa oppilasta. Oppilas voi joutua koulumatkoillaan odottamaan kuljetusta kuljetusreitien varrella tai koululla.

Kuljettaja ei saa ohittaa pysäkkiä ennen sovittua aikaa, elleivät kaikki kyytiläiset ole autossa. Vastaavasti kuljettaja ei voi jättää saattajaa tarvitsevaa oppilasta etuajassa kyydistä, jos vastaanottaja ei ole paikalla. Jos saattaja ei ole paikalla sovittuna aikana, kuljettaja tekee lapsen kannalta turvallisen päätöksen tilanteen hoitamiseksi. Mahdollisista kustannuksista vastaa tällöin huoltaja.

Huoltajalle maksettava saattoavustus oppilaan kuljettamisesta

Huoltajille maksetaan esi- tai perusopetuksen oppilaan kuljettamisesta korvausta pääasiassa tilanteissa, jossa oppilaan sijoittaminen olemassa oleviin reitteihin olisi hankalaa oppilaan asuinpaikan, aikataulujen tai oppilaan sairaudesta/vammasta johtuvan erityisen syyn vuoksi. Jos oppilaan kuljettaminen voidaan kunnan toimesta järjestää ilman ongelmia, ei huoltajalle makseta korvausta oppilaan kuljettamisesta, vaikka hän koulukuljetuksen hoitaisikin.

Koulumatkakustannusten korvausta huoltajalle maksetaan edellyttäen, että huoltaja on saanut asiasta sivistystoimen hallinnolta myönteisen päätöksen kuljetuksen aloittamiselle. Päätös huoltajan huolehtimasta oppilaan kuljettamisesta tehdään aina ennen kuljetusjakson alkamista ja päätös tehdään määräajaksi. Korvausperusteena käytetään voimassa olevaa KELAn vahvistamaa kilometrikorvausperustetta.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Kuljetukset aamu- ja iltapäivätoimintaan eivät kuulu kunnan järjestämisvelvollisuuksiin.

KULJETUKSEN YLEISET OHJEET

Turvavyön käyttäminen

Kuljetuksen aikana kuljettaja valvoo, että oppilaat käyttävät turvavyötä. Mikäli oppilas toistuvasti (kuljettajan kehotuksesta huolimatta) laiminlyö turvavyön käytön, ilmoittaa kuljettaja asiasta ensisijaisesti koululle. Koulu on yhteydessä koululaisen huoltajiin. Mikäli tilanne ei ensimmäisen kotiin tapahtuneen yhteydenoton jälkeen muutu, kuljettaja ilmoittaa tilanteesta koulun rehtorille. Rehtori ilmoittaa asiasta edelleen sivistystoimen hallintoon, joka siirtää koulukuljetuksen järjestämisen oppilaan huoltajille.

Kuljettajalla on oikeus kieltäytyä ottamasta kyytiinsä liikenneturvallisuutta vaarantavan koululaisen.

Tavaroiden kuljettaminen kuljetuksessa

Kuljetukseen tulee ottaa mukaan opiskelussa tarvittavat apuvälineet. Muiden tavaroiden kuljettamisesta on sovittava kuljettajan kanssa.

Koulumatkat takseilla ja linja-autolla

Yleensä koulukuljetus tapahtuu takseilla. Aamukuljetuksessa Ylikylän suunnasta oppilaat tulevat yleisessä linja-autokuljetuksessa.

Jos linja-auto tai taksi ei saavukaan pysäkille

Jos koulukuljetuksen suorittajaa ei saavu tiettyinä aikoina paikalle, on siitä ilmoitettava koululle.

Vahinko ja ilkivaltatapaukset

Kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja. Autoilija ja oppilaan huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään.

Kuljetuksen laatuun liittyvät kysymykset

Mahdollinen laaturvirheitä koskeva palaute osoitetaan koulutoimistoon, jossa kirjataan kaikki valitukset. Valitukset selvitetään autoilijan kanssa ja huomioidaan laadunvalvonnassa. Mikäli tapahtuu vakavia rikkomuksia, kuten liikennelainsäädännön rikkomisia, tulee asianosaisten ottaa suoraan yhteyttä myös poliisiin.

Yksityisteiden kunto

Yksityistien hoitokunta tai toimitsijamies huolehtii ja vastaa siitä, että tie on liikennetarvetta vastaavassa kunnossa. Mikäli tiellä ei pystytä ajamaan koulukyytejä, ilmoittaa kuljettaja/autoilija asiasta suoraan huoltajille sekä koulutuksen järjestäjälle. Korvaavia kuljetuksia ei järjestetä.

YHTEISTYÖTAHOJEN TEHTÄVÄT

Jotta kuljetukset sujuisivat mahdollisimman joustavasti ja turvallisesti, on eri yhteistyötahojen oltava tietoisia seuraavista periaatteista ja noudatettava niitä. Koulun ja esiopetusyksiköiden järjestyssäännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana.

Kuljettajan tehtävät ja vastuut

- valmistautuessa ajoon muistettava kohdella lapsia tasavertaisina asiakkaina ja tulevana aikuisina ja huolehtia asianmukaisesta asusta
- huolehtia hyvästä fyysisestä ja henkisestä ajokunnosta, sillä vaativa ja riskialtis kuljetustehtävä edellyttää niitä
- lukuvuoden alkaessa esittäytyään uusille kuljetusoppilaille
- kuljetettavien oppilaiden nimilistan pitäminen mukana sekä mahdollisten muutosten päivittäminen listaan heti muutoksen ilmoituksen jälkeen
- kuljetuksissa käytettävän auton kunto oltava määräysten sekä ohjeiden mukainen ja siisti, mm. turvavöiden oltava kunnossa ja niitä on oltava riittävä määrä
- kuljetettavaan tai heidän perheisiinsä liittyviä asioista ei kerrota ulkopuolisille
- varmistettava, että oppilailla on turvavyöt kiinni liikkeelle lähdettäessä
- tienkäyttäjän mallin tarjoaminen lapsille liikennesääntöjä noudattamalla
- kuljetusten nousemispaikkojen sopiminen sivistystoimen hallinnon kanssa
- koulukuljetusreittien ajaminen tilauksen ja sovitun mukaisesti sekä yhteisesti sovitun aikataulun noudattaminen
- järjestyksenpito autossa
- oppilaiden sijoittaminen autoon kuljetettavien koko ja erityistarpeet huomioiden
- kuormitusmääräysten noudattaminen
- kuljetuksen tilapäisistä pienistä muutoksista ilmoittaminen ennakolta oppilaille (kuljettaja, reitti, aikataulu tms.)
- liikuntavälineiden kuljettaminen (sukset niputettuina, pulkka)
- ongelmatilanteissa yhteydenpito huoltajaan ja koululle
- autosta poistuvan oppilaan opastaminen
- auton varustaminen alkolukolla (Laki alkolukon käytöstä koulu- ja päiväkotikuljetuksissa 10.12.2010/1110)
- auton tulee olla varustettuna taksiasetuksen mukaisella koulukyyti- merkillä (taksit)
- vahinkojen, läheltä piti ja muiden vaaratilanteiden raportointi sivistystoimeen/koululle.

Huoltajan tehtävät

Huoltajat huolehtivat, että

- oppilas on ajoissa kyytiin nousemispaikalla
- oppilas on pukeutunut sään mukaisesti
- oppilas käyttää pimeällä heijastinta
- lapsella on repussa huoltajan yhteystiedot
- oppilas ottaa kyytiin vain sellaisia urheiluvälineitä ja muita ylimääräisiä tavaroita, joita tarvitaan lukujärjestyksen mukaisesti esim. liikuntatunneilla ja joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa
- huolehtia siitä, että urheiluvälineet ja muut ylimääräiset tavarat on pakattu asianmukaisesti esim. luistimissa täytyy olla teräsuojat sekä sukset ja sauvat tulee olla niputettuina yhteen.

Huoltajat opastavat lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana sekä kertovat tarvittaessa kuljettajalle lapsen sairauksista ja mahdollisesta lääkityksestä (esim. diabetes, epilepsia).

Sivistystoimi toimittaa koulukuljetustiedot kuljetusoppilaiden huoltajille ennen syyslukukauden alkua ja edellyttää huoltajien perehtyvän yhdessä lastensa kanssa kuljetusaikatauluihin. Lisäksi kuljetuksiin liittyvistä asioista ja kuljetusaikatauluista saa tietoa myös pedanet-sivuilta.

Huoltajat ilmoittavat kyytimuutoksista välittömästi suoraan autoilijalle, jos kyseessä on samaa tai seuraavaa päivää koskeva muutos. Myös lyhytkestoiset, väliaikaiset muutokset ilmoitetaan suoraan autoilijalle (esim. useamman päivän kestävä flunssa tms. jos tiedetään että lapsi on loppuviikon kotona sairaana).

Mikäli huoltajalla on tiedossaan pitempiaikainen muutos lapsen kuljetuksen tarpeeseen, tulee siitä ilmoittaa suoraan autoilijalle ja sivistystoimeen.

Oppilaan tehtävät ja vastuut kuljetuksessa

Ennen matkaa oppilaan

- tulee olla ajoissa odotuspaikalla ja odottaa autoa rauhallisesti aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille
- huolehtia siitä, että ei ole likainen tai luminen, kun nousee koulukyytiin
- nostaa kättä kyydityssauton lähestyessä niin, että auto pysähtyy ottamaan oppilaan kyytiin sovitulta nousemispaikalta ja nousta sitten autoon reippaasti, mutta ryntäilemättä
- istuutua penkille ja kiinnittää turvavyö (myös linja-autossa).

Automatkan aikana oppilaan tulee

- noudattaa kuljettajan antamia ohjeita
- käyttäytyä hyvin ja rauhallisesti sekä ottaa muut matkustajat huomioon
- pitää turvavyö kiinnitettynä
- kertoa kuljettajalle, jos tarvitsee apua.

Matkan jälkeen oppilaan tulee

- poistua autosta viivyttelemättä
- odottaa, että kyydityssauto lähtee ja ylittää tie vasta kun se on turvallista
- jatkaa matkaa kotiin.

Yleistä

- Ilmoittaa kuljettajalle koulupäivän aikana kyyditystä koskevista muutoksista

Koulun tehtävät

Rehtori huolehtii, että tiedot koulukuljetusjärjestelyistä tulevat oppilaan ja huoltajan tiedoksi. Kuljetusoppilaan lukuvuoden eri opiskelujaksojen työjärjestyksen muutokset voivat aiheuttaa muutoksia kuljetusjärjestelyihin. Koulu sopii muutoksista kuljettajan kanssa ja informoi muutoksista oppilaita.

Koulussa käsitellään vuosittain koulukohtaiset kuljetusten pelisäännöt, kuljetusten odotuspaikat ja kyydin nousemis-/jättöpaikat. Koulu järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan kuljetusten odotusaikana. Sään niin vaatiessa (esim. kova pakkanen) koulu järjestää kuljetusoppilaille mahdollisuuden olla sisätiloissa.

Koulu arvioi kuljetusten toimivuutta ja kehittää kuljetusjärjestelyitä yhteistyössä sivistystoimen kanssa.

Sivistystoimen tehtävät

Tekee koulun alkuun mennessä päätökset koulukuljetusoikeutta erikseen hakeneille (koulumatkan vaarallisuus tai vaikeus). Ilmoittaa ennen koulun alkua koulukuljetusten lähtöajat, ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin.

Toimittaa autoilijoille vuorokohtaiset oppilaiden nimilistat ja aikataulut ennen lukuvuoden alkua.

YHTEYSTIEDOT

Sivistystoimi / Halsuan koulu, Perhontie 29, 69510 Halsua

Rehtori Hanne Jylhä, puh. 040 680 2240

Koulusihteeri Mervi Patana, puh. 040 680 2245

Taksit:

Petri Hotakainen, puh. 0400 269 048

Antti Alanko, puh. 040 772 8752

Kimmo Alanko, puh. 040 741 1780

Linja-auto:

Linja-autoliikenne O.A.Aho Oy, puh. 020 796 9880